

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΣΑΒΒΑΤΟ 3 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006
ΧΗΜΕΙΑ ΘΕΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

ΘΕΜΑ 1ο

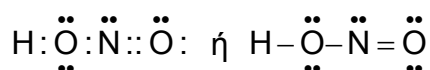
1.1. δ   1.2. γ   1.3. β   1.4. γ

1.5. α. Σωστό   β. Λάθος   γ. Λάθος   δ. Σωστό   ε. Σωστό

ΘΕΜΑ 2ο

2.1. α. ${}_{7}\text{N } 1s^2 2s^2 2p^3$ υποστιβάδες
(K : 2 L : 5) στιβάδες
 ${}_{8}\text{O } 1s^2 2s^2 2p^4$ υποστιβάδες
(K : 2 L : 6) στιβάδες

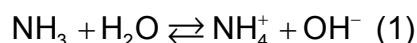
β. Τα συνολικά ηλεκτρόνια σθένους των ατόμων στο μόριο του HNO_2 είναι :
 $1+5+2 \cdot 6=18$ και το κεντρικό άτομο του μορίου είναι το N.
Έτσι ο ηλεκτρονιακός τύπος ομοιοπολικής ένωσης HNO_2 είναι :

γ. ${}_{20}\text{Ca}^{2+} : 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$
 ${}_{21}\text{Sc}^{3+} : 1s^2 2s^2 2p^6 3s^2 3p^6$

2.2 α. Σωστό

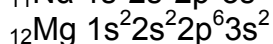
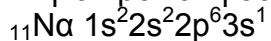
Σε διάλυμα NH_3 έχει αποκατασταθεί η ισορροπία :

προσθέτοντας NH_4Cl δίδεται : $\text{NH}_4\text{Cl} \rightarrow \text{NH}_4^+ + \text{Cl}^-$ εξαιτίας της επίδρασης κοινού ιόντος (NH_4^+) η ιοντική ισορροπία (1) μετατοπίζεται προς αριστερά, άρα ελαττώνεται η συγκέντρωση των ιόντων OH^- .

β. Λάθος

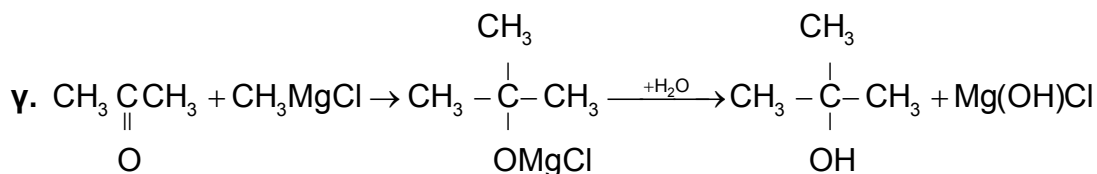
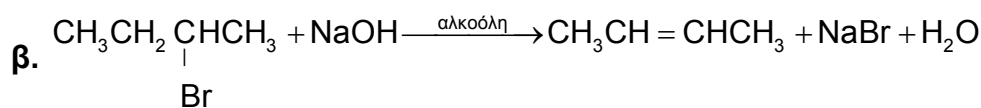
Η ηλεκτρονιακή δομή των ατόμων ${}_{11}\text{Na}$ και ${}_{12}\text{Mg}$ είναι:

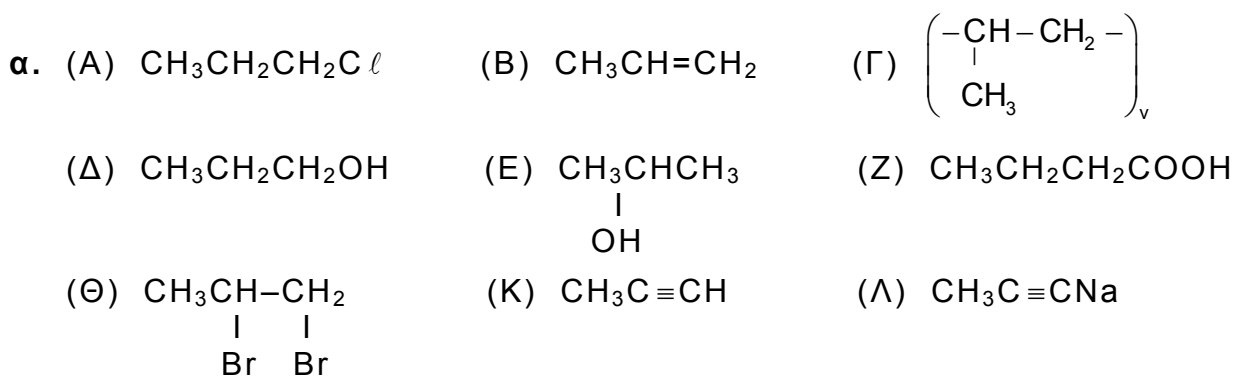
Τα δύο άτομα έχουν ίδιο πλήθος στιβάδων.

Όμως το Mg έχει μεγαλύτερο ατομικό αριθμό, επομένως ο πυρήνας του έλκει ισχυρότερα τα ηλεκτρόνια, από όσο ο πυρήνας του Na, άρα το Mg έχει μικρότερη ατομική ακτίνα.

2.3 α. $5\text{COONa} + 2\text{KMnO}_4 + 8\text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow 10\text{CO}_2 + 2\text{MnSO}_4 + \text{K}_2\text{SO}_4 + 5\text{Na}_2\text{SO}_4 + 8\text{H}_2\text{O}$
COONa

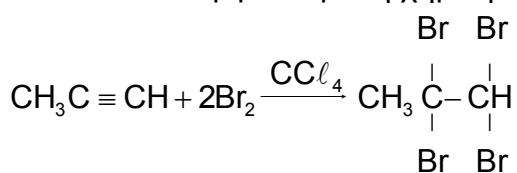

ΘΕΜΑ 3ο

β. Προσθέτω ποσότητα της ένωσης σε αλκαλικό διάλυμα I_2 (I_2/NaOH). Αν δημιουργηθεί κίτρινο ίζημα, η ένωση είναι η $\text{CH}_3\underset{\text{OH}}{\text{CH}}\text{CH}_3$, διότι αυτή δίνει την αλογονοφορμική αντίδραση. Αν όχι τότε θα είναι η $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{OH}$ (η οποία δεν δίνει την αλογονοφορμική αντίδραση)

γ. Η ένωση Κ αντιδρά με το Br_2/CCl_4 σύμφωνα με τη χημική εξίσωση:

τα 0,2 mol του $\text{CH}_3\text{C}\equiv\text{CH}$ μπορούν να αντιδράσουν το πολύ με 0,4mol Br_2
 Το διάλυμα που διαθέτουμε περιέχει $1,2 \text{ mol/L} \cdot 0,5\text{L} = 0,6 \text{ mol Br}_2$
 Επομένως θα περισσέψει Br_2 , άρα το διάλυμα δεν θα αποχρωματιστεί.

ΘΕΜΑ 4ο

4.1. Προσθέτοντας διάλυμα NaOH στο διάλυμα HA , πραγματοποιείται αντίδραση εξουδετέρωσης : $\text{HA} + \text{NaOH} \rightarrow \text{NaA} + \text{H}_2\text{O}$ (1)

Για να συμβεί πλήρης εξουδετέρωση, από τη στοιχειομετρία της (1) θα πρέπει :

$$\text{molHA} = \text{molNaOH} \Rightarrow C_{\text{οξ.}} \cdot V_{\text{οξ.}} = C_{\text{βασ.}} \cdot V_{\text{βασ.}} \Rightarrow C_{\text{οξ.}} = \frac{0,2\text{M} \cdot 50\text{mL}}{50\text{mL}}$$

άρα η συγκέντρωση HA στο διάλυμα Δ_1 είναι 0,2M.

4.2. α. Το διάλυμα Δ₁ περιέχει 0,2 mol/L · 0,05 L = 0,01 mol HA

Στα 25mL του διαλύματος Δ₂ περιέχονται 0,2 mol/L · 0,025 L = 0,005 mol NaOH

Από την (1) προκύπτει ότι αντιδρούν 0,005 mol NaOH με 0,005 mol NaA

Έτσι το διάλυμα που προκύπτει έχει όγκο 50+25=75 mL και περιέχει

0,01-0,005 = 0,005 mol HA και 0,005 mol NaA

Αυτό το διάλυμα είναι ρυθμιστικό και έχει συγκεντρώσεις $\frac{0,005}{0,075} = \frac{1}{15}$ M σε HA και

$$\frac{0,005}{0,075} = \frac{1}{15} \text{ M σε NaA}$$

Έχουμε την εξίσωση (Henderson και Hasselbalch) υπολογισμού του pH ρυθμιστικού διαλύματος :

$$\text{pH} = \text{pKa} + \log \frac{C_{\text{βάσης}}}{C_{\text{οξέος}}} \Rightarrow 5 = \text{pKa} + \log \frac{1}{\frac{15}{1}} \Rightarrow \text{pKa} = 5 \Rightarrow \text{Ka του HA} = 10^{-5}$$

β. Στο ισοδύναμο σημείο (A) έχει γίνει πλήρης εξουδετέρωση. Από την (1) προκύπτει ότι : 0,01 mol HA αντιδρούν με 0,01 mol NaOH και παράγονται 0,01 mol NaA

Έτσι στο ισοδύναμο σημείο το διάλυμα έχει όγκο 50+50=100 mL με συγκέντρωση

$$\frac{0,01 \text{ mol}}{0,1 \text{ L}} = 0,1 \text{ M και NaA Αυτό δίδεται : NaA} \rightarrow \text{Na}^+ + \text{A}^-$$

$$0,1 \text{ M} \quad 0,1 \text{ M}$$

Το ιόν A⁻ είναι η συζυγής βάση του ασθενούς οξέος HA, άρα αντιδρά με το H₂O :

Αντιδ. xM ; xM ; xM

$$\text{Αλλά } K_b \text{A}^- = \frac{[\text{HA}] \cdot [\text{OH}^-]}{[\text{A}^-]} \quad (2), \quad \text{όπου } K_b \text{A}^- = \frac{K_w}{K_a \text{HA}} = \frac{10^{-4}}{10^{-5}} = 10^{-9} \quad \text{και στην}$$

$$\text{ισορροπία } [\text{HA}] = x\text{M}, [\text{OH}^-] = x\text{M}, [\text{A}^-] = 0,1 - x \approx 0,1\text{M} \text{ επειδή } \frac{K_b}{C_{\text{A}^-}} = \frac{10^{-9}}{0,1} = 10^{-8} < 10^{-2}$$

$$\text{Έτσι από τη (2) έχουμε } 10^{-9} = \frac{x \cdot x}{0,1} \Rightarrow x = 10^{-5} \text{ M} = [\text{OH}^-] \text{ άρα } \text{pOH} = 5 \Rightarrow \text{pH} = 9$$

4.3. Το HB στο διάλυμα Δ₃ ιοντίζεται : HB + H₂O ⇌ H₃O⁺ + B⁻
αντιδ. yM yM yM

$$K_a \text{HB} = \frac{[\text{H}_3\text{O}^+] \cdot [\text{B}^-]}{[\text{HB}]} \quad (3) \quad \text{Αφού } \text{pH} = 2,5 \Rightarrow [\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-2,5} \text{ M} \text{ άρα } y = 10^{-2,5} \text{ M και}$$

$$[\text{B}^-] = y = 10^{-2,5} \text{ M}, [\text{HB}] = 0,1 - 10^{-2,5} \approx 0,1 \text{ M}$$

$$\text{Από την (3) έχουμε } K_a \text{HB} = \frac{10^{-2,5} \cdot 10^{-2,5}}{0,1} \Rightarrow K_a \text{HB} = 10^{-4}$$

Επειδή η K_a των οξέων αποτελεί μέτρο της ισχύος τους το HB είναι ισχυρότερο του HA αφού K_aHB > K_aHA στην ίδια θερμοκρασία.